

Quản lý dạy học môn Toán theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 tại Trường Trung học phổ thông Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh

Lê Anh Tuấn*

* Trường THPT Bình Chánh, huyện Bình Chánh, TP Hồ Chí Minh

Received: 10/7/2024; Accepted: 16/7/2024; Published: 7/8/2024

Abstract: Management of teaching in general and teaching Mathematics in particular according to the 2018 General Education Program is an important task for the principal of a high school in the current context of educational reform. At Binh Chanh High School, while the principal has achieved some positive results in management of teaching Mathematics, there are still certain limitations. Therefore, based on the assessment of the current situation, this article proposes measures to improve the quality of management of teaching Mathematics according to the 2018 General Education Program at Binh Chanh High School, with the aim of enhancing the school's educational quality.

Keywords: Management, teaching, Mathematics, 2018 General Education Program

1. Đặt vấn đề

Ở môn Toán, việc đổi mới quá trình dạy học theo Chương trình giáo dục phổ thông (CTGDPT) 2018 cũng đã được triển khai thực hiện ở các trường trung học phổ thông (THPT) trên toàn quốc. Tuy nhiên, một bộ phận không nhỏ giáo viên (GV) vẫn chưa quan tâm đầu tư nhiều đến việc đổi mới dạy học môn Toán: quá trình dạy học chủ yếu diễn ra với việc GV truyền đạt những kiến thức một cách khô khan, chưa thật sự lôi cuốn để học sinh có hứng thú học tập; từ đó, HS thụ động, thiếu tự tin, thiếu môi trường và động lực tham gia hoạt động học tập, chưa có khả năng linh hoạt vận dụng toán học vào giải quyết các vấn đề thực tiễn. Trường THPT Bình Chánh là một trường ở vùng ven của Thành phố Hồ Chí Minh (TPHCM), cũng đã thực hiện những nội dung, quan điểm, chủ trương và định hướng của ngành giáo dục và đào tạo (GD-ĐT) trong việc thực hiện tổ chức các hoạt động dạy học các môn học nói chung và môn Toán nói riêng theo CTGDPT 2018. Tuy nhiên, trên thực tế, bên cạnh những kết quả đạt được, quá trình dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 tại Trường vẫn còn nhiều bất cập trong quá trình thực hiện do những hạn chế nhất định trong công tác quản lý (QL) của Hiệu trưởng (HT).

Vì vậy, bài viết tiến hành đánh giá thực trạng và đề xuất biện pháp QL nhằm cải thiện hiệu quả QL, nâng cao chất lượng dạy học môn Toán tại trường THPT Bình Chánh.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng QL dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 tại Trường THPT Bình Chánh

2.1.1. Ưu điểm

Về dạy học môn Toán, CBQL và GV nhận thức khá tốt mục tiêu chung của dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018. Kết quả đạt được trong việc thực hiện nội dung dạy học tương xứng với thời gian phân bổ cho môn học này. GV cũng chú trọng đến việc áp dụng đa dạng các hình thức và phương pháp dạy học theo các định hướng mới. Kết quả từ các hình thức kiểm tra và đánh giá là rất tốt, đồng thời các điều kiện hỗ trợ cho quá trình dạy học môn Toán được trang bị đầy đủ và đáp ứng các yêu cầu cơ bản của quá trình giảng dạy.

Về QL dạy học môn Toán, HT tích cực tham gia vào việc lập kế hoạch và giám sát tiến trình thực hiện nội dung dạy học vào đầu năm học. Công tác tổ chức kiểm tra và đánh giá kết quả dạy học môn Toán được thực hiện một cách kỹ lưỡng. Bên cạnh đó, công tác QL các điều kiện hỗ trợ hoạt động dạy học trong phạm vi quyền hạn của HT cũng đạt được kết quả tương đối khá.

2.1.2. Hạn chế

Về dạy học môn Toán, kết quả thực hiện các mục tiêu cụ thể, như các năng lực cần đạt trong quá trình dạy học, chưa được đánh giá cao. Các nội dung dạy học môn Toán chưa được thực hiện đồng đều, và việc áp dụng các hình thức cũng như phương pháp dạy học mới, theo yêu cầu của CTGDPT 2018 còn hạn chế. Đặc biệt, các hình thức và phương pháp đòi hỏi nhiều nguồn lực, thời gian và sự chuẩn bị chưa được triển khai hiệu quả. Kết quả từ các nội dung kiểm tra và đánh giá cũng chưa đạt yêu cầu mong muốn.

Về QL dạy học môn Toán, hầu hết các nội dung

liên quan đến việc thực hiện mục tiêu dạy học đều chưa được đánh giá cao và còn nhiều khuyết điểm. Công tác QL nội dung dạy học môn Toán chỉ đạt mức trung bình, với việc HT chưa quan tâm đúng mức đến việc cải tiến và điều chỉnh nội dung dạy học để phù hợp hơn với thực tiễn. Hiệu quả QL các hình thức và phương pháp dạy học còn thấp và vẫn tồn tại nhiều hạn chế.

2.2. Biện pháp QL dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 tại Trường THPT Bình Chánh

2.2.1. Tăng cường bồi dưỡng nhận thức cho CBQL, GV về vai trò, đặc điểm của quá trình dạy học môn Toán

- Kế hoạch hóa hoạt động bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho CBQL, GV về dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018: Kế hoạch bồi dưỡng này được lồng ghép vào kế hoạch bồi dưỡng hằng năm cho GV trường. Do đó, HT Trường THPT Bình Chánh phải có sự chuẩn bị về nội dung (các văn bản, công văn, hướng dẫn, nghị quyết có liên quan đến dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018) và cán bộ bồi dưỡng (chuyên viên từ Sở GD-ĐT TPHCM, giảng viên các trường đại học chuyên ngành sư phạm có liên quan...), tránh chồng chéo với nội dung bồi dưỡng khác trong năm học.

- Tổ chức thực hiện hoạt động bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho CBQL, GV về dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018: xác định và giao nhiệm vụ đến các cá nhân, đơn vị trong trường cho phù hợp với chức năng của cá nhân, đơn vị đó liên quan đến công tác bồi dưỡng.

- Chỉ đạo thực hiện hoạt động bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho CBQL, GV về dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018: hướng dẫn, tạo điều kiện (về cơ sở vật chất, kinh phí) để các giảng viên, bồi dưỡng viên chuẩn bị các công việc cần thiết để quá trình bồi dưỡng về dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 diễn ra có hiệu quả; ban hành các văn bản cần thiết để yêu cầu GV hiện thực hoá các nội dung đã được bồi dưỡng về dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018, giúp GV hiểu được tính thực tiễn và cần thiết của tham gia bồi dưỡng; trực tiếp đi vào một số lớp bồi dưỡng để đốc thúc GV có tác phong nghiêm túc trong suốt quá trình bồi dưỡng, đồng thời có những lời động viên đến GV để họ cảm nhận được ý nghĩa của công tác bồi dưỡng về dạy học theo CTGDPT 2018.

- Kiểm tra, giám sát việc thực hiện hoạt động bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho CBQL, GV về dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018: thường xuyên thu thập báo cáo về quá trình bồi dưỡng dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 để nắm bắt thực trạng kết

quả bồi dưỡng, từ đó có những đánh giá quá trình cần thiết để đưa ra các điều chỉnh về nội dung, cách thức, thậm chí là mục tiêu bồi dưỡng sao cho phù hợp; kết thúc một quá trình bồi dưỡng, HT cần tổng hợp các báo cáo và tổ chức hội nghị tổng kết quá trình thực hiện kế hoạch nâng cao nhận thức cho GV về vai trò, đặc điểm của quá trình dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018.

2.2.2. Nâng cao vai trò chỉ đạo của HT trong quá trình lập kế hoạch dạy học và thực hiện nội dung, hình thức, phương pháp dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018

- Chỉ đạo trực tiếp quá trình lập kế hoạch và thực hiện nội dung, hình thức, phương pháp dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018: HT giao nhiệm vụ cho Phó HT phụ trách chuyên môn nghiên cứu chương trình môn Toán (chú ý những chỉ đạo điều chỉnh nội dung của Bộ GD-ĐT), dự kiến tiến độ thực hiện chương trình (chú ý các thời điểm quan trọng như khai giảng, kết thúc học kì 1, kết thúc học kì 2) những vấn đề trọng tâm trong việc thực hiện chương trình theo sự chỉ đạo của cấp trên và dự kiến những vấn đề nảy sinh trong việc dạy học và giải pháp có thể thực thi, những điều kiện cơ sở vật chất cần cung cấp để việc dạy học không bị trở ngại; HT giao nhiệm vụ cho tổ trưởng tổ chuyên môn phổ biến những nội quy về chuyên môn hướng vào các tiêu chí đổi mới phương pháp dạy học môn Toán theo định hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của GV và thực hiện tốt quy chế chuyên môn; HT cần phải phổ biến cho GV những yêu cầu của việc chuẩn bị kế hoạch bài dạy và tiêu chuẩn của giờ lên lớp, hướng dẫn lập kế hoạch bài dạy môn Toán theo CTGDPT 2018 và tổ chức bồi dưỡng GV về đổi mới phương pháp dạy học và ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018.

- Chỉ đạo tổ trưởng tổ chuyên môn tổ chức các hoạt động chuyên môn liên quan đến vấn đề dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 như: hướng dẫn GV thực hiện chương trình dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018; thực hiện các hoạt động giúp GV chuẩn bị kế hoạch bài dạy môn Toán theo CTGDPT 2018 có chất lượng tốt: tổ chức cho GV trong tổ trao đổi những vấn đề liên quan đến việc chuẩn bị cho công tác giảng dạy để có định hướng chung thống nhất trong tổ sau đó tổng hợp và báo cáo cho HT (hoặc Phó HT) những việc phải làm của tổ trong tuần, tháng và trong cả năm học; thực hiện các hoạt động nâng cao chất lượng giờ dạy trên lớp của GV; yêu cầu, hướng dẫn, tạo điều kiện để tổ chuyên môn tổ chức các hoạt động ngoại khóa nhằm phát triển

năng lực Toán học cho HS; tổ chức phụ đạo HS học chậm, bồi dưỡng HS năng khiếu; tổ chức thao giảng chuyên đề, tự học nhằm bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ cho GV.

2.2.3. Thường xuyên kiểm tra, giám sát quá trình GV thực hiện mục tiêu, nội dung, hình thức và phương pháp dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018

- Kiểm tra hoạt động tổ chuyên môn và các GV tại các lớp: xem xét, đánh giá năng lực, quá trình thực hiện nhiệm vụ dạy học môn Toán của tổ chuyên môn và GV thông qua hồ sơ sổ sách và hoạt động của các thành viên, đặc biệt chú ý tới hoạt động dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 của GV trong tổ chuyên môn.

- Kiểm tra, đánh giá GV: Trong 1 năm học, tổ chức kiểm tra hoạt động chuyên môn của ít nhất 30% GV, trong đó chú trọng vào hoạt động dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018; tăng cường kiểm tra đột xuất việc thực hiện nội dung, hình thức, phương pháp dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 của GV bằng các phương pháp như dự giờ, đánh giá trên kế hoạch dạy học, đánh giá trên bảng điểm.

- Kiểm tra kết quả trên HS: Kiểm tra trên HS được thực hiện thường xuyên theo định kì qua các bài kiểm tra học kì môn Toán; đồng thời, qua quan sát quá trình thực hành năng lực Toán học của HS khi học tập, sinh hoạt tại trường.

Để thực hiện các hình thức trên, HT Trường THPT Bình Chánh cùng với Ban Kiểm tra nội bộ trường trao đổi, thảo luận cùng nhau xây dựng kế hoạch kiểm tra nội bộ. Sau khi lập kế hoạch, HT công khai kế hoạch kiểm tra cho toàn thể CBQL, GV trường và tổ chức thực hiện kiểm tra nội bộ trường học theo kế hoạch. Sau khi kiểm tra, HT và Ban Kiểm tra nội bộ phải có nhận xét, đánh giá ưu điểm, nhược điểm của quá trình thực hiện công tác dạy học của tổ chuyên môn, GV trong trường; thực hiện xếp loại mức độ hoàn thành nhiệm vụ và đưa ra các đề xuất cho đối tượng kiểm tra nhằm khắc phục các nhược điểm còn tồn đọng và phát huy ưu điểm; động viên, khen thưởng kịp thời đối với GV làm tốt hoạt động dạy học nói chung, dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 nói riêng; nhắc nhở và có hình thức xử lý phù hợp với các trường hợp làm chưa tốt.

Kiểm tra hoạt động dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 cho HS còn được thực hiện qua quan sát trực tiếp của HT diễn ra qua hai hình thức dự giờ và quan sát ngẫu nhiên. Quan sát qua dự giờ phải được HT hoặc thành viên Ban Giám hiệu hoặc Tổ trưởng tổ chuyên môn tiến hành định kì và đột xuất. Quan sát ngẫu nhiên được thực hiện qua bắt gặp GV

đang dạy học hoặc qua quan sát HS vui chơi, sinh hoạt.

2.2.4. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin – truyền thông (CNTT-TT) trong QL dạy học môn Toán

- Nâng cao trình độ, năng lực ứng dụng CNTT-TT cho đội ngũ cán bộ, GV. Cán bộ, GV của Trường THPT Bình Chánh phải không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn, năng lực, kĩ năng về CNTT-TT bằng việc học tập (học các chương trình đào tạo về ứng dụng CNTT-TT trong giáo dục và QL giáo dục), rèn luyện kĩ năng thực hành ứng dụng CNTT-TT; có năng lực sáng tạo, cũng như phát hiện các lỗ hổng trong việc ứng dụng CNTT-TT trong quá trình QL hoạt động dạy học của trường. Trường phải đưa tiêu chuẩn về trình độ, năng lực ứng dụng CNTT-TT của cán bộ, GV vào hệ thống chuẩn đánh giá kết quả công việc hằng năm, vào việc tuyển dụng, bố trí, luân chuyển vị trí làm việc để nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác QL hoạt động giáo dục trong trường nói chung, hoạt động dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 nói riêng.

- Phát triển hạ tầng cơ sở CNTT-TT phù hợp với nhiệm vụ QL dạy học của trường.

- Thực hiện số hóa, ứng dụng CNTT-TT trong toàn bộ hoạt động dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018.

3. Kết luận

Tại Trường THPT Bình Chánh, quá trình dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 đạt được một số kết quả nhất định, tuy nhiên, vẫn còn tồn đọng một số hạn chế như: các năng lực cần đạt của học sinh chưa được đánh giá cao, các nội dung dạy học môn Toán chưa được thực hiện đồng đều, các hình thức và phương pháp dạy học môn Toán chưa được đổi mới. Cùng với đó, công tác QL dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 của HT Trường THPT Bình Chánh còn những hạn chế lớn cần khắc phục. Trên cơ sở thực tiễn, bài viết đã đề xuất 4 biện pháp nhằm góp phần nâng cao chất lượng QL dạy học môn Toán theo CTGDPT 2018 tại Trường THPT Bình Chánh. Các biện pháp này có mối liên hệ chặt chẽ, bổ sung cho nhau và phải được thực hiện đồng bộ.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018a), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Toán ban hành tại Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018*, Hà Nội.

2. Nguyễn Vũ Bích Hiền (2020), *Cẩm nang quản lý và lãnh đạo nhà trường phổ thông trong bối cảnh đổi mới giáo dục*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

3. Trần Kiểm (2016), *Tiếp cận hiện đại trong quản lý giáo dục*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.